

Pereči problemi naših delovnih žena

Žene širom Jugoslavije se v tem času z veliko aktivnostjo pripravljajo na svoj kongres, ki bo verjetno še ta mesec v Beogradu.

V nedeljo 20. septembra, je bila v Kranju izredna konferenca AFŽ kranjskega okraja. Navzočih je bilo 85 odstotkov vseh delegatik, ki so živahno razpravljale o problemih delovne žene. Tov. Angela Boštjančič, sekretarka okrajnega odbora AFŽ je podala poročilo o trenutnem stanju naše organizacije in delu žena v kranjskem okraju.

Na zadnji redni konferenci (sklicanih v sklopu 1952) izvoljeni okrajni odbor AFŽ ni bil dobro izbran. Tako se na primer del žena ni udeležil niti ene seje, nekatere članice so pošiljale na sestanke svoje namenske in zato odbor ni bil dovolj povezan z osnovnimi organizacijami AFŽ, niti z občinskim in vaškim odbori. Delavce so se preveč zaprle med tovarniške zidove. Želja okrajnega odbora AFŽ je bila, da bi ravno tovarišice, ki prihajajo v tovarne iz vasi, nudile okrajnemu odboru pri vzgoji vaških žena vso pomoč.

Organizacija AFŽ je vključevala v SZDL. Po dosedanjih ugotovitvah občinski odbori SZ zelo redko razpravljajo o problemih žena, zato jih tudi ne poznavajo. Se celo okrajni odbor SZ ni nudil naši organizaciji zaželeno pomoč. V občinskih odborih SZ je 19 odstotkov žena, ki bi vendar lahko pogumnoje zahtevala od tovarišev, da tuji njihovim zadavam, ki imajo splošno družbeni značaj, posvetijo nekaj časa.

Tov. Boštjančičeva je nadalje govorila o delu organizacije AFŽ. Tu seveda ne moremo vzporejati občinskih in vaških organizacij z mestnimi. Poslednje imajo večje uspehe, ker imajo tudi boljše delovne pogoje. Vendar bi vaška organizacija pri Sv. Ani lahko služila mnogim za zgled. Zatem se je tov. Boštjančičeva dotaknila dela okrajnega odbora AFŽ. Ta je na svojih sejah obravnaval vprašanja kot so: izobraževanje žena, razbremenitev žena na vasi in v industrijski proizvodnji ter zdravstvena in socialna vprašanja. Odbor je sodeloval z žensko sekcijo pri OSS in sekcijo zadružnic pri OZZ, povezoval pa se je tudi z RK, Zvezo prijateljev mladih, Zvezo borcev s Svetom za zdravstvo in socialno politiko itd. Ob vsem našem delu pa vedno bolj raste občutek, da je naša organizacija preozek. Odbori AFŽ bi moraliti prvi in najodločnejši v borbi za socialističnega človeka, reševati bi moralne le ženske, temveč vsa družbenia vprašanja, s katerimi je povezana nadaljnja stopnja graditve socializma.

Tov. sekretarka je omenila težave žene-delavke. Tako na pr. nezgode in obolenja pričajo o nezadostni zaščiti v delovnem procesu, vzrok številnih obolenj je tudi slabla prehrana predvsem zaradi neznanja, prevelika obremenitev v zaosta-

lem gospodinjstvu itd. Žene nadajo svojim otrokom pomanjkljivo nego in vzgojo, kar je posledica nezadostne pomoči skupnosti zaposlenim materam. Tudi kmečka žena oziroma zadružnica bi z modernizacijo gospodinjstva imela več časa za lastno izobraževanje in vzgojo otrok in ne bi več nasedala vplivom sovražne propagande.

Organizacija AFŽ posveča premalo pozornosti mladim tovarniškim delavkam, ki zaradi svoje neresnosti in lahkovernosti padajo v številne zablode. Neodustljivo je tudi dejstvo, da se žene premalo borijo proti pijačevanju, veseljačenju in posurovelosti mladih delavcev, ki si še ne znajo urediti življenja.

Dolga vrsta vprašanj je še, na katere bodo morale odgovoriti naše žene. Ob zaključku poročila je tov. Boštjančičeva na kratko omenila še zadnje politične dogodke.

Nato so žene izvolile dve deledatki za kongres v Beogradu: tov. Marijo Ravtar in Pavlo Sekne z Visotega.

Volitvom je sledilo živahno razpravljanje o referatu.

Tovarišice so predlagale, naj bi se žene izobraževali tudi v okviru Svobod ali Frante. Ko so govorile o naprednejšem gospodinjstvu so izrazile željo,

naj bi knjižnice imele na razpolago več gospodinjskih knjig, ki so jih vseskozi pogrešale. Mesto bi lahko nudilo značajno pomoč vasem. Neka tovarišica je izjavila, da naše matere vse premalo pazijo na vzgojo predšolskih otrok. Za šoloobvezne otroke pa naj bi starši zahtevali čim več roditeljskih sestankov.

Tovarišica iz Tržiča je nakanala pereče vprašanje tistih žena, ki so bile zasačene pri tativni. Doma imajo otroke in sedaj jim MLO dajejo socialno podporo, ker jih nihče ne sprejme v službo. S kaznijo zadeva še ni rešena. Treba je te žene pripeljati na boljšo pot s socialističnimi vzgojnimi metodami.

Delegatka iz Selca je poročala, da so žene tam zelo delavne, čutijo pa, da jih moški tovariši zapostavljajo. Pri vprašanju za poslovne mladih deklek, ki izpolnijo 14. leto, se je ustavila tov. S. Gostiša. Zanje je bila že predvidena gospodinjska šola, vendar do uresničenja načrta ni prišlo.

Žene so govorile tudi o otroških dodatkih. So primeri, ko otroci študirajo in zaradi znižanja prejemkov in zvišanja izdatkov je njihovo vzdrževanje zelo težko. Poedine slučaje je treba individualno pretresti.

Ob 50 - letnici kmetijskega zadružništva v Naklem

Ko praznujemo v Naklem zlati jubilej začetka našega zadružništva, je primerno, da se nekoliko ozremo nazaj v dobo, ko se je tudi pri naši začetni širiti zadružna ideja in pri tem navedemo nekoliko podatkov o nastanku in razvoju naših posameznih zadruž kot utemeljitev k naši zadružni prreditvi, ki jo bomo izvedli v dneh 3. in 4. oktobra t. l. v Naklem. O njej je »Glas Gorenjske« že pisal v predzadnjem članku.

Brez dvoma je pred nastankom železnice in avtomobila ugodno vplivala na gospodarski razvoj Nakla cestna zveza Trst — Celovec, ki je vodila preko Ljubljane. Tedaj so imeli v Naklem tri velike hlevne, v katerih so vozniki prenočevali in počivali. Na mestu enega teh hlevov stoji danes novi zadružni dom. Zadružništvo v Naklem se je začelo ustanavljati okoli leta 1900, že naslednje leto 6. decembra pa je bila ustanovljena prva zadružna v Naklem (Hranilnica in posojilnica). Ta zadružna je ob ustanovitvi zavzemala zelo velik delokrog od Kranja do Križev in imela veliko število vlagateljev. V letu 1946 se je združila s Hranilnico in posojilnico v Kranju. Druga po vrstnem redu je bila ustanovljena 1903. leta mlekarška zadružna. Dejansko je bila to predhodnica današnje kmetijske zadružne in ker je odigrala

la važno vlogo pri razvoju in napredku našega kmetijstva, je primerno, da sedaj proslavimo 50 letnico zadružništva v Naklem in da se nekoliko več pomudimo pri njegovem razvoju. Koliko članov je imela zadružna ob ustanovitvi, ni mogče dogmati, ker je bil njen arhiv ob begu Nemcev iz naših krajev uničen. V letu 1922 je bilo vpisanih vanjo 93 članov (gospodarstev) samo iz področja bivšega KLO Naklo, njen poslovanje pa je bilo omejeno na predelavo in prodajo mleka. Že takrat so sprejeli sklep, da se ustvari rezervna sredstva, ki se ne smejo deliti med člane. Leta 1927 je zadružna razširila poslovanje na vse kmetijske pridelke in potrebščine ter pričela ustanavljati lastne prodajalne po mestih in industrijskih krajih Gorenjske. Število članov se je tedaj zvišalo na 104. 1931. leta je zadružna pričela s področje Nakla, ki je takrat štela 202 člana. Po priključitvi Kmetijske zadružne Duplje v letu 1952 pa šteje zadružna 420 članov. Na zadnjem občnem zboru je zadružna razdelila delo tako, da je za vsako panogo ustanovljena samostojen odsek.

Posebnost zadružništva v Naklem je bila v predvojnem času ta, da so zadružniki poglagali vso važnost na gospodarstvo in takratne politične stranke zadruge niso mogle izkoristiti v svoje namene. V zadružnih odborih so bile zastopane vse politične pripadnosti tako, da nobena stranka ni mogla prevladati.

Tako je danes z novim načinom organizacije zadružništva uspel vse prej obstoječe zadruge združiti v eno splošno kmetijsko zadružno. Za zaključek spojitev vseh zadruž različnih kmetijskih panog v današnjo enotno in močno KZ, je uspel postaviti nov in lep zadružni dom, v katerem bo zadružna imela vse potrebne upravne in poslovne prostore.

da bo v bodoči še laže uspešno poslovala za napredno kmetijstvo in za dvig našega skupnega gospodarstva.

Nova kalorična centrala na Jesenicah

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zadružništvo v Naklem je zadržalo vlastni delokrog na Bitnje in Besnico, da je članstvo naraslo na 242. V letih 1927 — 1932 je zadružna opremila svoj mlekarški oddelki in čez dve leti še oddelek za zavarovanje živine pod imenom »Samopomoč«. Vsi oddelki so uspešno delovali. Leta 1933 je zadružna pristopila z mlekarškim odsekom k »Skupnemu mlekarškemu obratu«, v katerem so bile združene vse mlekarške zadruge kranjskega okraja in razširila delokrog še na Bitnje in Besnico, da je članstvo naraslo na 242. V letih 1927 — 1932 je zadružna opremila svoj mlekarški oddelki z najnovijimi stroji, tako da je v njenih prostorih lahko obratoval centralni mlekarški obrat do preselitve v novo mlekarstvo v Čirčah 1941. leta. Od tega časa dalje je pri zadružni samo zbiralnica

zadružništva v Naklem je bila v predvojnem času ta, da so zadružniki poglagali vso važnost na gospodarstvo in takratne politične stranke zadruge niso mogle izkoristiti v svoje namene. V zadružnih odborih so bile zastopane vse politične pripadnosti tako, da nobena stranka ni mogla prevladati.

Tako je danes z novim načinom organizacije zadružništva uspel vse prej obstoječe zadruge združiti v eno splošno kmetijsko zadružno. Za zaključek spojitev vseh zadruž različnih kmetijskih panog v današnjo enotno in močno KZ, je uspel postaviti nov in lep zadružni dom, v katerem bo zadružna imela vse potrebne upravne in poslovne prostore.

da bo v bodoči še laže uspešno poslovala za napredno kmetijstvo in za dvig našega skupnega gospodarstva.

Iz Žirovnice

To delo vseh naših najboljih kolektivov daje železarni idealne možnosti, da bo lahko krila potrebe našega in inozemstva trga. Z modernizacijami in mehanizacijami, bo obratovanje v železarni ekonomično in ceneno, zato bodo izdelki jeseniške železarne tudi v ceni konkurenčni, kakor so bili doslej v kvaliteti.

Železarskemu kolektivu iskreno čestitamo k doseženi delovni zmagi in želimo še mnogo uspeha.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče, ki se na teh krajih najčešče dogajajo.

V zadnjih dneh je oživelje delo pri gradnji mednarodne transnitrante ceste od Žirovnice do Javornika. Cesto razširjajo, nato jo bodo asfaltirali. Hkrati odpravljajo tudi številne ovine, kar bo preprečilo nesreče

Šah • Telesna vzgoja • Šport

Jubilejno leto gorenjskih planincev

Slovensko planinsko društvo ima globoke korenine v Bistriški dolini, na Jezerskem, pod Storžičem, v Dolini med Ratečami in Jesenicami, še prav posebno pa so se v prvih začetkih našega planinstva odrezali Bohinjci, ki so že leta 1872 ustanovili prvo slovensko planinsko društvo »Triglavski prijatelj«. Vsemu slovenskemu planinstvu so orali globoke temelje preprosti ljudje. Tine Slatnar — Bos, lovec Štefan Rožič, ručar Matevž Kos in Luka Korosec so z Lorenzom Willonitzerjem prvi stopili na teme Triglava. Njim so se pozneje pridružili še Dolinci s Požganjem, Bobkom, Korobičijem in drugimi na čelu. Sejali so se, ki je kmalu rodilo stoten sad.

Kmalu za tem, ko so Piparji na vrhu Stola, 23. julija 1892, zaklicali vsem slovenskim rodujubom in ljubiteljem slovenskega planinskega sveta pomembne in vzpodbudne besede — vzdržimo se — so tudi v Kamniku začeli misliti na ustavitev samostojnega slovenskega planinskega društva. Duša vsega tega gibanja je bil Janez Močnik, lekarnar v Kamniku, ki je kmalu dobil veliko navdušenih sodelavcev. 1893 je rojstno leto slovenskega planinstva na Gorenjskem. 10. julija je bila ustanovljena prva gorenjska planinska podružnica v Kamniku, nekaj mesecev prej pa v Ljubljani. 1895. leta so v Radovljici ustanovili drugo podružnico na pobudo dr. Janka Vilfana. Zanimanje za planinstvo je postajalo na Gorenjskem vedno večje. Ljubezen do gora je združila veliko zavednih ljudi v planinskih društvih. Leta 1899 so ustanovili planinsko podružnico v Kranju na željo velikih ljubiteljev naših gora prof. dr. Frischaufa in Kocbeka. Slovensko planinstvo je v svoji organizacijski obliki hitro z nezadržanimi koraki dalje, dokler ni zajelo vseh dela naših delovnih ljudi in mladine v svoje vrste. Letos imamo v Sloveniji nad 80 planinskih društev in samo na Gorenjskem jih je več kot trideset.

Gorenjski planinci so dostenno proslavili jubilej slovenskega planinstva, posamezna jubilejna društva pa so priredila planinske tedne, kjer so slavili svoje delovne zmage, organizirala so vzgojne tečaje in predavanja, slavnostne akademije s kulturnimi sporedi, izdala so samostojne številke Planinske-

ga vestnika, imela slavnostne seje in priredila zanimive razstave. Na ta način so društva mnogo prispevala k kulturnemu dvigu planinstva pri nas.

Gorenjska planinska društva so obnovila, povečala in zgradila vrsto novih ponosnih planinskih stavb. PD Domžale je zgradilo nov planinski dom na Veliki planini, PD Kamnik je povečalo svojo staro planinsko postojanko na Jermanovih vra-

ročilih bi jim, da čimprej zgradi novo planinsko postojanko na Črni prsti in povečajo že zdavnaj pretesno Vodnikovo kočo na Velem polju.

Delavni so bili tudi člani PD Škofja Loka, ki so zgradili svoj planinski dom na Lubniku, da je ne smemo prezreti velike prizadevnosti planincev iz Železnikov, ki v skrajno težkih prilikah gradi planinski dom na Ratitovcu. Za vsemi temi

Dom na Možaklji

tih, PD Mengeš gradi svoj planinski dom na Gobavici tik nad Mengšem, PD Kranj planinski dom na Šmarjetni gori in moderno žičnico na Kravavec, uresniti pa skuša tudi dolgoletne načrte na Bašlejskem sedlu. PD Tržič je slavilo 45 letnico in obnovilo planinsko smučarsko kočo na Zelenici, PD Radovljica vzorno upravlja Pogačnikov dom pri Križkih jereh in zaključuje gradnjo Valvazorjevega doma pod Stolom. Mlado PD Javornik je otvorilo svojo postojanko in planinsko ekonomijo na Pristavi v Javorniških rovtih, PD Jesenice se skupaj z ostalimi gornjesavskimi PD slavilo 50 letnico obstoja in zgradilo okrepčevalnico pri izviru Soče, njihov planinski aktiv poštarjev pa je postavil novo, ljubko planinsko kočo na Vršču. Planinci iz Gorj se obnovili Tržaško kočo na sedlu Dolič, bohinjski planinci pa le z muko izvajajo svoj planinski program. Pripo-

nočejo zaostati planinci, ki so vključeni v PD Križe. Tudi ti so otvorili svojo planinsko kočo na Križki gori, mlado PD Medvode pa marljivo gradi svojo postojanko v Polhograjskih Dolomitih.

Spored nogomet. prvenstva Gorenjske

4. OKTOBRA 1953
Na Jesenicah, igrišče Jesenice: ob 14. uri Jesenice B : Projektor, službujoči Bogataj. Ba Bledu, igrišče Bleda: ob 15. uri Bled : Hrušica, službujoči Borčič. V Tržiču, igrišče Ljubelj: ob 9. uri Ljubelj : Jesenice II

KOMENTAR K TEKMI LOČAN : PROJEKTOR 1 : 2

Najvažnejše tekma gorenjskega prvenstva preteklo nedeljo je bila med Ločanom in Projektorjem v Škofji Loki, ki se je končala s tesno zmagajo Projektorja.

Tekma je bila ves čas napeta in se do zadnjih minut ni vedelo, kdo bo zmagoval. Moštvi sta se borili požrtvovalno. Pri obeh moštvinah sta bili pravno dobrni obrambi, ki sta reševali zelo kočljive situacije. Par minut pred koncem se je posrečilo levi zvezki Projektorja, da iz priljčno težke si-

Gospodarsko-gradbena aktivnost gorenjskih planinskih društev v jubilejnem letu je bila zadovoljiva in pozitivna, vse premalo pa so društva skrbela za kulturni dvig svojih članov.

Pogrešali smo vzgojnih predavanj in izletov v prelepje predelne naših gora in v zgodovinske kraje iz NOV. V bodočem naj društva svojo delavnost usmerijo tudi na to področje. Skrbeti morajo za pomladitev sestava planinskih društev, v katere moramo pritegniti čim več delovnih ljudi in mladine.

Za marljivimi planinci nikar niso hoteli zaostati tudi mladi, borbeni in veliko obetajoči alpinisti, ki so včlanjeni v posameznih alpinističnih odsekih in imajo najtejnje povzavo z matičnimi PD. Mladi gorenjski alpinisti so uspešno plezali v težkih stenah, ponovili so najtejše smeri v Travniku, Triglavu, Jalovcu in Špiku, kakov tudi številne smeri v Grintovcih in Kamniških planinah. Poedini AO, ki so dobili izdatno pomoč od matičnih PD ali drugih družbenih organizacij, pa so izvedli samostojne odpovedi v inozemske gore. Alpinisti z Jesenic so se pojavili na 8 vrhov, ki presegajo višino 4.000 m.

Žal nam niso znani točni podatki o uspehih kamniških alpinistov, izvedeli smo le, da odprava ni uspela. Več uspeha so imeli trije mladi in veliko obetajoči alpinisti iz Kranja, ki so se podali v Lienzer Dolomite. Ker pa jim vreme v tej gorskki skupini ni bilo naklonjeno, so odšli v skupino Grossglocknerja, kjer so dosegli lep vzpon.

Gorenjski planinci in alpinisti so dali kar časten prispevek k jubilejnemu letu vsega slovenskega planinstva.

V nedeljo se je pričelo tekmovanje tudi v hrvatsko-slovenski nogometni ligi. Naš gorenjski ligaš ŠK Korotan je moral na pot v Zagreb, kjer je zasluzeno zmagal nad domaćim Tekstilcem in nam s tem pripravil prijetno presenečenje. Iskreno moramo priznati, da naš fantom nismo dovolj zaupali, da smo bili v strahu in skrbih glede izida te tekme in podobno. Toda igralci Korotana so se dobro pripravili in že prvi njihov start je žel veliko pohvalo.

Tekstilac : Korotan 0 : 1 (0:1)
Na igrišču sta se pred približno 1000 gledalcem v prvenstveni tekmi srečali moštvi domaćega Tekstilca in Korotana iz Kranja. Tačkoj v prvem polčasu je prešel Tekstilac v ofenzivo in začel nevarno oblegati kazenski prostor gostov, toda slabti streliči v njihovih vrstah in prisebna obramba gostov jim je prepričala uspeh. Brezar je v tem delu igre odbranil celo enajstmetrovko, ki jo je tolkel Crnec v desni kot gola. To je zaledlo. Pritis

je popustil. Korotan je s posebno lepo in tehnično boljšo igro dobil bitko. Ko se je najmanj kdo nadeljal, je odlični Norčič, ki je bil najboljši igralec na tej tekmi, pobegnil z žogo in v teku s kakih 16 metrov noedobranljivo tolkel v Testilčev gol, 1 : 0 za Korotan.

V drugem polčasu je Korotan popolnoma prevzel igro v svoje roke. Prezirali so obrambo domaćih, kakor so hoteli. K sreči je imel Tekstilac nekaj požrtvovalnih igralcev, ki so pritekli na pomoč obrambi in tako rešili domače moštvo od še večjega poraza. Korotan je nastopil v teku postavil: Brezar (8), Štrav (6), Majce (6), Milčič (7,5), Bajželj (7), Elar (7,5), Jan (7), Norčič (9), Česenj (6) in Štular (5). Sudnik Rukavina iz Varaždina je bil odličen.

V nedeljo igra Korotan na domaćem igrišču z Izolo, ki jo poznamo z lanskoletnih tekem slovenske lige kot starega rivala Korotana. To bo nekakšen slovenski derby, ki bo prav gotovo privabil številne gledalce na Korotanovo igrišče.

Slovenska liga

JESENICE : KRIM 4 : 3 (1:2)

Pred 500 gledalci so v nedeljo Jeseničani slavili lepo zmagalo nad Ljubljanskim »Krimom« s 4 : 3 (1:2). Jeseničani so že v začetku po krividi napadalec zapravili več lepih priložnosti za doseglo gola. Bolj učinkoviti so bili Krimovci, ki so prvi polčasu

DOMŽALE : POSTOJNA 4 : 1 (2:1)
Pred 500 gledalci so v nedeljo Jeseničani slavili lepo zmagalo nad Ljubljanskim »Krimom« s 4 : 3 (1:2). Jeseničani so že v začetku po krividi napadalec zapravili več lepih priložnosti za doseglo gola. Bolj učinkoviti so bili Krimovci, ki so prvi polčasu

DOMŽALE : POSTOJNA 4 : 1 (2:1)
V II. kolu zapadne slovenske lige je moral naš gorenjski predstavnik Domžale ponovno kloniti, to pot pred borbenimi Postojnčani z rezultatom 4 : 1. Domžalčani so bili v prvem polčasu enakovreden na-

(mladinci) 0 : 1
Korotan : Bled
(mladinci) 7 : 1
Ločan : Projektor
(mladinci) 2 : 1
Ločan : Projektor
Jesenice B : Prešeren
Korotan B : Hrušica
Ljubelj : Gumar
Bled : Železniki
Virtus (Duplica) : Ilirija 1 : 1

TVD »Partizan« Medvode : 4 : 6
TVD : »PARTIZAN« DOMŽALE 41 : 40 (26 : 16)

Pronstnik in samo zaradi slabih streških sposobnosti napadalec vrste domaćinov, posebno obeh kril, se morajo Postojnčani zahvaliti, da so iz Domžala odnesli dve dragoceni točki. Desno krilo Domžala, tov. Bevc, je v prvem polčasu zapravil 4 : 6 skoraj 100 percentnih možnosti za doseglo gola. Skoraj bi lahko rekli, da je napadala vrsta tekmovala, kdo bo večkrat zgrešil vrata naprotnika. Zadnjih 30 minut so Domžalčani igrali z 10 igralci, kar so igralci Postojne izkoristili, da so še dvakrat potresli mrežo domaćinov. Gledalci razočarani nad igro Domžalčanov, so že pred koncem tekme nezadovoljni zapuščali igrišče.

Ligaško moštvo bo moralo v bodoči petek vse sile, če hoče še drugo leto ostati v slovenski ligi. V predtekmi sta se pomorili enajstorici mladinskega moštva Domžala in Domžala B. Mladiči so moralni zaradi slabih fizičnih kondicij in neuigranosti kloniti pred Domžalami B z rezultatom 4 : 1.

Domžalski pionirji pa naprotno od ligalškega moštva nizajo uspeh za uspehom. Prejšnjo nedeljo so premagali pionirje ljubljanskega »Krima« na njihovem terenu z 2 : 1, danes pa so v Ljubljani gladko odpravili pionirje ljubljanskega »Železničarja« z rezultatom 3 : 0 in so s tem stopili na čelo tabele s 4 točkami.

Domžalski pionirji pa naprotno od ligalškega moštva nizajo uspeh za uspehom. Prejšnjo nedeljo so premagali pionirje ljubljanskega »Krima« na njihovem terenu z 2 : 1, danes pa so v Ljubljani gladko odpravili pionirje ljubljanskega »Železničarja« z rezultatom 3 : 0 in so s tem stopili na čelo tabele s 4 točkami.

OBJAVE • SPOREDI • OGLASI

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj
Otvoritev gledališke sezone

Petak, 25. septembra ob 20. uri: Ivan Cankar »Hlapci« — premiera, izven. V vlogi Jerma način raznimi raznimi osebam, ni pa bilo možno ugotoviti, kje naj bi ga nakupoval in to v takih količinah, kažek ga je prodajal.

Kumer dejanje zatajitev in zaviranja mleka z vodo ni priznal. Tudi nobena priča, katerih je bilo zaslišanih več, ni mogla konkretno potrditi, da je Kumer mleko jeman ali ga zaviral z vodo.

Ker ni bilo stvarnejših dokazov, sodišče na podlagi vsega tega ni prišlo do zaključka, da je to dejanje Kumra za krivega ter ga za obtoženca zaradi mleka pa naj bi bila na drugi strani oškodovana KZ Mavčiče, ki je moralna prodajalcem plačati vse mleko.

Kumer je bil obtožen, da je v lastnem imenu in za lastni račun dobavil mleko raznim osebam, vršil nedovoljeno trgovino z mlekom. V drugem delu obtožbe, glede prekupovanja s krompirjem je sodišče spoznalo Kumra za krivega ter ga za prekupovanje z mlekom in krompirjem odsodilo na 9.000 din denarnih kazni, katero je že odslužil s priporom.

Cetrtek, 1. oktobra ob 20. uri: Ivan Cankar »Hlapci«, red A in izven. Jerman: Janez Eržen.

Nedelja, 27. septembra ob 16. uri: Ivan Cankar »Hlapci«, red Torek in izven. Jerman: Janez Eržen.

Cetrtek, 1. oktobra ob 20. uri: Ivan Cankar »Hlapci«, red A in izven. Jerman: Janez Eržen.

Pri vseh abonmajskih predstavah so vstopnice še v prosti prodaji.

KINO

Kino »Radio«, Jesenice: do 27. septembra italijanski film »Sanjala sem o raju«; 28. do 30. septembra ameriški film »Neptunova hčer«; predstave ob

delavnikih ob 18. do 20. uri, v nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma (vstopnina 10 din).

Kino »Playz«, Jesenice: do 28. ameriški film »Rebecca«; 29. septembra do 1. oktobra francoski film »Panika«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma (vstopnina 10 din).

Kino Javornik-Koroška Bela: 25. do 27. septembra ameriški film »Bojeviti O'Flynn«. Predstave v petek ob 20. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma (vstopnina 10 din).

Kino »Storžič«, Kranj: 26. do 27. septembra angleški barvni film »Hofmannove pripovedke«. Predstave ob delavnikih ob 16., 18. in 20. uri, v nedelji ob 15., 17., 19. in 21. uri. V soboto ob 20. uri predstava odpade. V nedeljo matineji ob 8.30 uri »Hofmannove pripovedke«, 30. septembra do 4. oktobra ameriški barvni film »Na otoku s teboj«. Predstave v sredo, četrtek in petek ob 19. uri, v soboto ob 17., 19. in 21. uri.

Mestni kino Kamnik: do 28. septembra avstrijski film »Gar bogovi ljubijo«; 29. septembra do 1. oktobra jugoslovanski film »Vsi na morje«.

Mestni kino Domžale: do 27. septembra italijanski film »Francisce«; 30. in 31. septembra francoski film »Onstran Missourija«.

Prodam nov šivalni stroj — Javorje bo z dnem 25. t. m. do preklica za ves promet zaprta, zato opasnosti cerkvenih ruševin v Poljanah, katere

PO VASEH IN MESTIH GORENJSKE

Iz Kamnika

Nevarna skala. Nad Novim trgom se je ujela med dve drevesi velika skala, ki se je sprosila s Starega grada. Če bi je dréve ne zadržalo, bi poskodovala eno izmed hiš v Novem trgu. Ta nevarnost pa še vedno grozi, zato pričakujemo, da bodo nevarno skalo čimprej spravili v grapo, od koder se ne bo mogla zavaliti proti hišam.

Klub rezervnih oficirjev je imel v nedeljo prvi sestanek po polletnem odmoru.

Delavsko prosvetno društvo »Solidarnost« pripravlja v režiji prvaka ljubljanske drame Maks Furijana Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Na programu ima tudi ponovitev Kreftovih »Celjskih grofov«.

Iz Bohinja

Občinski odbor SZDL v Bohinjski Bistrici je priredil v nedeljo tradicionalni »kravji bal« ob Bohinjskem jezeru, ki se ga je udeležilo mnogo kmetov iz Bohinja. To prireditve so izvajali domači planšarji leto za leto, ko so prgnali živino s planin v dolino. Na Stari Fužini je bila uspešna razstava plemenske živine, ki jo je organizirala KZ Stara Fužina. Razstavljenih je bilo 200 glav živine pincavskih pasme. Tudi kupcev ni manjkalo. Lastniki najlepših krav so prejeli prav čedne nagrade.

Iz Radovljice

V našem mestu se v zadnjem času precej gradi. V središču mesta so v poslopiju okrajnega sodišča prizidali še eno nadstropje, prav tako osnovni šoli, ker sta bili že obe zgradbi pretresni za današnje potrebe. Dokončali so tudi poslopje za mestni kino, ki je končno le prišel do svojih lastnih prostorov. Blago kinodvorano so preuredili v telovadnico TVD »Parzan«.

Iz Kranja

Ljudski odbor mestne občine je uvidel veliko potrebo po ustanovitvi reprezentativne restavracije v industrijskem bazenu ob Savi. To je posebej narekovala skrb za naše delavstvo, ki po ukinutvi menz nimajo nikjer v bližini prave kuhinje, kjer bi se mogli abonirati. Nova restavracija se bo imenovala »Gostinsko podjetje Kranj« in bo v prostorih doseganje DUR »Iskre«, katero v ta namen še preurejajo. Restavracija bo predvidoma odprta že 1. oktobra in bo dostopna tudi vsem ostalim gostom in potnikom, saj je v neposredni bližini kolodvora.

Iz Trebije

Ko so lani v oktobru začeli v Trebiji prostovoljci kopati temelj za nov zadržni dom, nismo mislili, da bo po enajstih mesecih že pod streho. Član KZ so z delom in zbiranjem materiala dokazali, da so pravljeni kolektivno delati, kar dar gre za skupne koristi. Socialistična zavednost in razumevanje za novo kulturno ustanovo sta podigali člane k vtrajnemu in požrtvovalnemu delu. Domačini s ponosom pogledujejo na dvonadstropno stavbo. Posebne zasluge za zgraditev doma imata uslužbenec KZ tov. Urban in zidarški mojster tov. Jurij Oblak. Obsta s pomočjo ostalih članov KZ in organizacij Že od ustanovitve KZ zbirala denar, operko, apno, les in železo.

Mnogo tisočakov je morala že odšteti blagajnica KZ, a jih bo morala še, preden bodo prostori v domu sposobni za vseleitev. Večino stroškov so do sedaj krili iz lastnih sredstev. Na tem družabnem večeru so nastopali člani s pevskimi točkami (odlomki iz oper), recitacijami itd. Ta družabni večer naj bo v prihodnjem vzgledu tudi ostalim društvom, ki smatrajo, da je dovolj, če je na prireditvi dovolj piščane in jedeče. Taka prireditve, kot je bila v Škofji Loki, ostane občinstvu vedno v spominu.

Zadružni dom ne bo le središče kulturnega dela, tu bodo še trgovina, menza, gostilna, razna skladischa, kleti za shranjevanje pridelkov, sobe za turiste itd. Prav v zvezi s tem je bilo na vaškem sestanku SZDL predlagano, da bi vsi lastniki hiš postopoma obnovili in preuredili stanovanjske prostore, da bi čim več turistov privabili v okolico, ki ima ideale naravne pogoje za razvoj turizma.

Z dograditvijo novega zadružnega doma se bo pričelo v Trebiji novo življenje, ki bo še bolj strnilo ljudi zgornje Po-

ljanske doline pri delu za skupni gospodarski in kulturni napredok.

Uj.

Iz Vodic

Pretekli četrtek zvečer je nastal požar zaradi tega, ker so sestniki Dimitru Seršenu. Grel je gospodarsko poslopje s hlevom. Po vsej verjetnosti je nastal požar zaradi tega, ker so v tem času v prostoru pod poslopjem kuhal žganje. Škoda znaša približno 33000 novih dinarjev. Poleg gasilske čete Polje sta pri gašenju požara pomagali še četi iz Šinkovega turna in Tacna.

Lep napredok domžalske Svobode

V torek, 15. t.m. zvečer, je bil v Godbenem domu občne zbor domžalske »Svobode«, na katerega je prišel kot gost tudi predsednik Zveze »Svobode« in član Izvršnega sveta LRS tov. Regent.

Pred lepim številom članstva je zborovanje otvoril tov. Hvalja, dosedanji predsednik društva, ki je obenem podal politično poročilo o društvenem delovanju. Za njim je govoril o organizacijskem in kulturnem delu društva društveni tajnik tov. Mazgon. Iz njegovih izjavjanj je razviden lep napredok domžalske »Svobode«. Društvo šteje 209 aktivnih članov, ki

sodelujejo v pevskem zboru, dramskem odseku, orkestru, tamburaškem zboru in folkloristični skupini. Društvena knjižnica ima nad 3000 knjig in od teh je bila lani vsaka knjiga povprečno osemkrat izposojena. Ljudska univerza, ki deluje prav tako v okviru »Svobode«, je imela v zadnjem poslovnom letu 9 predavanj, na katere je prišlo 920 poslušalcev, žal najmanj iz vrst delavstva, čeprav so bili delovni kolektivi o predavanjih LU redno obveščeni.

Pod strokovnim vodstvom tov. D. Prešerna je lani začel z delom pomlajeni dramski odsek, ki je pokazal v lanski se

zoni največjo aktivnost. V kratkem razdobju je naštudiral štiri dramska dela: Jurčič-Govekarjevega »Desetega brata«, Gobčevega »Planinsko rožo«, Goljevega »Snežuljčico« in »Bajko o Slavcu«. Ta dela so doživelja skupno 26 uprizoritev doma in na gostovanjih. Prav tako so se postavili tudi pevci, saj je mešani pevski zbor imel dva samostojna koncerta in gostoval v Grosupljem in Črnučah. Na okrajku tekmovanju, ki je bilo v Kamniku, je zasedel II. mesto. Za poživljeno in razgibano pevsko kulturno imamo veliko zasluga zborovodja tov. Habe. Videti napredok je pokazal orkester, saj je sodeloval pri vseh proslavah in društvenih prireditvah, kar prej pri SKUD ni bilo. Vsí člani orkestra so mladinci, ki se pridno vadijo, da bi bila njihova izvajanja čim kvalitetnejša. Tamburaški zbor je priredil 6 samostojnih koncertov, folklorna skupina pa je šele pred kratkim začela z delom in je imela le en nastop.

Po podanih poročilih je sprengovil tov. Regent, ki je podaril velik pomen kulturnega dela »Svobod« za izobrazbo našega delavstva, ki naj bo napredno revolucionarnega duha. Tako izpopolnjeno delo »Svobod« se bo iz industrijskih središč prenašalo tudi na našo vas, ki v socialistični kulturi še močno zaostaja za njimi. Pri tem je tov. Regent kritiziral slabo izbiro iger, pesmi in glasbenih del, kar vse kvarno vpliva na idejni dvig ravni širokih ljudskih množic. Vzgoja za čisto znanost marksizma brez vsakih primeti mora biti ena od glavnih nalog »Svobod« v kulturnem udejstvovanju.

Zvezca bo v zimskem času priredila po vseh društvenih ideoloških tečajih, ki bodo dvignili politično ravnen naših kulturnikov. Tov. Regent je na koncu pohvalil delo in prizadevanja domžalskih svobodašev in društva objavil vso možno pomoč pri nadaljnem razvoju. Izvajanjem tov. Regenta so prisotni verno sledili in ga na koncu z odobravanjem pozdravili.

Med razpravljanjem je bilo slišati več kritičnih pripomb. Na primer, da v pevskem zboru sodeluje premalo moških in da se nekatere igralci bivšega SKUD v novo dramsko družino »Svoboda« niso vključili. Ob zaključku občnega zabora so bile volitve novega upravnega in nadzornega odbora »Svobode«, v katere so izvolili tudi nekaj pridnih mladincov, kar bo poživljeno društveno delo. Pred članstvom je bil razgrajen nov načrt dela za nastopajočo sezono, ko bo še bolj pestra in bogata po vsebinu od lanskoletne.

Prizor iz Achardove komedije »Živiljenje je lepo«

Nekaj dni pred občnim zborom, ki je bil 16. septembra, je KUD »Tone Šifrer« za svoj zaključek priredil prvi škofješki kulturni družabni večer. Na tem družabnem večeru so nastopali člani s pevskimi točkami (odlomki iz oper), recitacijami itd. Ta družabni večer naj bo v prihodnjem vzgledu tudi pri ostalih akademijah in prireditvah, skupno z ostalimi člani društva. Društvo je naštudiralo sedem dramatskih del in

ki je omogočila škofji Loki nega sodelovanja poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki. Diskusija tudi ni bila zaključena, ker ni bilo konkretnih predlogov za stroške in druge pogoje. Nekateri člani so sicer mnemila, da ne bi bilo

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz Kranja v Škofji Loki.

umestno vabiti poklicnega gledališča iz K

GLAS GORENJSKE

K STEV. 39

(Priloga za poduk in razvedrilo)

ZAHIMIVOSTI

POŠIRNEM SVETU

26. IX. 1953

FINSKA - dežela športa in zadružništva

Finska je sama po sebi revna, kajti njena zemlja je skopa, podnebje pa mrzlo. Finska očara človeka po veličini svoje samote in trpe nedotaknjeno. Zima tripi dolgo časa. Več kakor šest mesecev v letu prežive Finci v ledu in snegu. Sele v aprili razbijajo vode ledeno skorjo. Večkrat so že proslavili prvi maj v snežnih viharjih. Toda tedaj se zgodi čudež, sonce hipoma prebudi vso naravo, breze se odenejo z nežnim, svežim zelenjem, siva polja in suhi travniki se bohotijo v pisanih barvah. Pomlad, kar je mi poznano, skoro ni, ker mrzla zima hitro preide v poletje z vročim soncem, z nadnimi vetrovi opoldne in s hladno, sanjavo tišino zvečer.

V juniju si je sponce podnevi in ponoči. Tedaž uživa finska mladina bele noči.

Led je v desetisočletjih razral deželo in se stajal v 30 tisoč večjih in manjših jezer, da je ostalo le malo prostora za pesek, ilovico in rodovitno zemljo, na kateri so v stalnem boju s kruto naravo zrasli finski gozdovi. Čim bolj gre človek proti severu, tem bolj ga osvaja samota pokrajine.

Neusmiljena granitna tla, jenza in deroče vode, mraz in samota silijo Finca k herojskemu boju z naravo za svoj obstanek. Ta boj oblikuje znamenje Fincev, ki so molčeci, trdi, resni in odločni ljudje.

Zato je Finska tudi dežela plemenitega športa. Zato finski tekmovalci uspešno tekmujejo in zmagujejo nad predstavniki mnogih večjih narodov.

Trd boj z naravo, stoletni boji za narodno samostojnost in severnska razumnost sta vzbudila v Fincih tudi smisel in razumevanje za pravo zadružništvo, ki naj z medsebojnim sodelovanjem zadružnikov olajša gospodarske skrbi.

V severnih skandinavskih državah je tudi zadružništvo najmočnejše razvito izmed vseh evropskih dežel. Zadružna misel je prodrila tako med delavce kakor med kmete in obrtnike, tako da je skoro vse finski narod organiziran v zadružnah.

Veliki finski roman »Sedem bratov« (spisal Aleksis Kivis) nazorno razovede zdravo ustvarjajočo moč zadružnega gibanja: Sedem bratov, ki jih ne more rediti očetova domačija, sklene, da jo zapuste in da gredo ustanovit skupen dom. Skupno odidejo v neobljuden kraj, s sedemkratno moško

močjo vihte sekire in orjejo in drugo poletje že zavalove žitna polja iz divjine in pustinje. Različni so si po značaju in temperamentu, toda drug z drugim dele srečo in nesrečo, tovarško in neustrašeno delajo za skupno blaginjo. — Tako se je finsko zadružništvo rodilo iz različnih potreb, nastale so razne oblike zadrug, toda vse skupaj je vedno vodil isti cilj. Danes zavzemajo zadruge na Finskem odločajoče mesto v gospodarskem in kulturnem življenju države in Finec vidi v zadružni pot k zboljšanju gospodarskega stanja. Skoro vsak odrasli Fincek je član kake zadruge.

Zadružništvo daje lice in izraz vsej deželi. Tako je prišel Šved Ohde na deževen arapski dan v kmečko vas Lapna: sredi vasi stoji gradu podoben občinski dom. Poleg občinskih prostorov je v njem goština in kavarna in tako je občinski dom središče vsega družbenega življenja. Vas šteje 14.000 prebivalcev. V vasi so tri zadružne prodajalne, sedem zadružnih mlekarn, šest kreditnih blagajn, zadruga za plemenitne bike, zadruga za pridelovanje in proda svinjske masti, zadruga za stroje in še razne zadružne in kulturne organizacije.

Takšnih vasi kot je Lapna je na Finskem polno. Zadružniki imajo redna mesečna zborovanja, na katerih s čudovito stvarnostjo obravnavajo vse upravne in poslovne zadeve. Čeprav se volijo odborniki za-

drug iz vseh političnih struj, Finci so s trdrovratno in vendar socialisti med njimi vztrajno borbo s kruto naravo najmočnejše zastopani. V raz-

Finska jezera pri Knopiju

pravah so tehtni, prepričljivi kov in zglednih zadružnikov, in stvarni ter imajo velik vpliv na razvoj zadružništva.

Na razumevanje za pravo zadružništvo, ki naj z medsebojnim sodelovanjem zadružnikov olajša gospodarske skrbi.

Rojen je bil 1866. leta v ameriški državi Ohio, odkoder so se njegovi starši kmalu preselili v Kansas. Ko je še v njegovih mladeničkih letih rja pokončala skoro vso pšenico in povzročila veliko lakoto v deželi Kansas, je začel Carleton razmišljati, kako bi dobil pšenico, ki ji rja ne bi mogla doživega. Od tedaj je svoje življenje posvetil pšenici. Prišel je na državno poljedelsko poskusno postajo.

Dandanes je Amerika med prvimi žitnicami sveta, toda dolga je bila njena pot, da se je do tega povzpela.

Mark Alfred Carleton spada med tiste ljudi, ki so največ storili za napredek poljedelstva, našel je pravo pšenično seme, ki obrodi pod najneugodnejšim podnebjem.

Rojen je bil 1866. leta v ameriški državi Ohio, odkoder so se njegovi starši kmalu preselili v Kansas. Ko je še v njegovih mladeničkih letih rja pokončala skoro vso pšenico in povzročila veliko lakoto v deželi Kansas, je začel Carleton razmišljati, kako bi dobil pšenico, ki ji rja ne bi mogla doživega. Od tedaj je svoje življenje posvetil pšenici. Prišel je na državno poljedelsko poskusno postajo.

Zato je šel preizkušati razne sorte pšenice na ameriški sever. Imel je srečo. Dočakal je eno najboljših mrzlih, suhih zim. Carleton je opazoval, kako mraz uničuje eno pšenično vrsto za drugo. Vedel je, da mu bo ena trda zima razdelila več, kakor dvanaest let poskusov v laboratoriju ali neke pod milijon podnebjem. Od tisoč sort pšenice jih je poleti ostalo le kakšnih sto.

1897. leta je odpotoval na vzhod. Po dolgem tavanju in raziskovanju Rusije je prišel v Kirgizom v turgajsko stepo, ki je vroča kakor Sahara. In

pri teh je v presušeni stepi našel pšenico, ki jo je iskal: trdo, durum-pšenico, imenovano kubanka in njene sestre arnavtko, garnovko in pererodko.

Z njo se je vrnil v Ameriko in zasajal jo je po najrazličnejših krajinah od vroče in ne-rodotvitne pustinje do mrzlega severa.

Z raznih poskusnih postaj mu poročajo. Sheppard s poskusne postaje v severni Dakoti mu javlja: »Prerodka je dala 8 mernikov na oral več, kakor najboljše sife in bluestem sorte.« Iz južne Dakote mu poročajo: »Kubanka in arnavtka sta čudovito vzdržali sešo in dali po 30 mernikov.«

Prišlo je leto 1904. Črna rja je pokončavala pšenična po-

držala. Le kubanka se je sijajno držala. Tedaž je šel glas o kubanki iz kraja v kraj. Tudi mlinarji so jo začeli mleti.

Carleton še ni miroval. Šel je še enkrat v Rusijo iskat še druge vrste pšenice. Prepričeval je ljude: »Ne gre za dober pridelek, ki se dobri v ugodnem letu; najvažnejše je, da dobimo pšenico, ki obrodi tudi v najslabšem letu.« In dobil je harkovsko pšenico, ki počasi poganja korenine globoko v zemljo in ki zelenia steba drži tesno ob tleh in tako zvito kljubuje zimam. In ta pšenica se je hitro razširila po vsej zpadni Ameriki.

1907. 1. so pridelali v Ameriki kubanka-pšenice že za 30 milijonov dolarjev, 3.000 krat več, kakor so stali vsi poskulci. Njen pridelek je rasel od leta do leta. Prav tako je hitro napredovala harkovka, v 1. 1914 že na 80 milijonov mernikov.

Zakletu hiša

Ariel Kassack:

Povrnila se k dogodkom! Vemo, da je Jack pripravil liker, vemo, da je bil on edini, ki je serviral, vemo tudi, da je bila njej, ki se je izdajala za njegovo sestro, namenjena smrt. Toda kako naj bi bil vedel, da bo zastrupljena pijača prišla ravno Mary v roke?

Ko sem to razmisli, me je presunilo spoznanje resnice, ki je tako strašna, da je nisem hotel verjeti. Toda čim bolj sem se branil, tem vztrajneje se mi je vsedala v možgane. Nekdo drug je bil, ki je imel vzrok, da je sovražil Mary. Ali se spominjate, da je lekarnar izjavil, da je Jack v kratkih presledkih kupil dve škatlici arzenika? Kdo mu je prvo ukradel? Ali ne tista oseba, ki je imela namen umoriti njegovo ženo? To je bila ista oseba, ki je Mary izročila usodni kozarec. — Žal mi je, Evica, da moram to izgovoriti, verjemite mi, da je strašno, a je le resnica. Moram vam povedati. Evica je zastokala:

— Ne Marga, samo ne Marga!

Evica je odsedela negibna. Dolgo se ni nihče zganil, niti spregovoril. Končno je zašepatala:

— Bert, nadaljujte, vse hočem slišati!

— Karkoli naj še Bert pove, ne pozabi, da je bila tvoja sestra vedno živčno zelo

sibka in morda na robu blaznosti — reče nezno Rommy.

— Evica, ali se spominjate — da ste nekoč našli Margo po pomoti zaprto v shrambi. Pred njo sta se prepričala Jack in Mary. Vi ste prišli ravno h koncu. Tedaž ste našli Margo, ki je bila vse slišala. Povedali ste mi, da je bila tako prestrašena kot tedaj, ko je našla pisma. Ni vam hotela povedati, o čem sta se Jack in Mary sprla. Tako je Marga slučajno, čisto slučajno izvedela resnico. Njena groza je bila toljšana, da ji je umišla pamet in jo pahnila v brezno moralnega in čustvenega propada. V tistem trenutku je Marga prestopila mejo med razumom in blaznostjo. Sklenila je, da bo uničila obo, ki sta ji strla srečo in jo ogoljufala. Umorila bo Mary tako, da bo krivda padla na Jacka.

V sebi je odkrila odličen talent v pretvarjanju. Tako nas je vse preslepila. Da bi dosegla svoj namen, jed. Toda, ko smo pritekli v njeni sobi, je že pila magnezijevi mleko, ki si ga je že prej pripravila. Isto je ponovila o božiču.

Pomislita na njen vedenje! Katera ljubeča žena bi hrnila pisma, ki bi tako strašno obremenjevala moža? Gotovo no-

bena. A ne samo, da jih ni uničila. **Ona je bila prva, ki je o njih govorila pred vama, ali ni res, Rommy?**

— Res je. Tedaž je imela hud živčni napad — potrdi mladi sodnik.

— Živčni napad? Moj dragi prijatelj, to je bila ena izmed njenih sijajno odigranih komedij. Pretvarjala se je, samo, da nas je lahko obvestila o pismih. Bila je strašna, zvita, maščevalna kača. — Evica, vam je slab? Nikar, dušica, kmalu bom pri kraju!

Jack? On edini je gotovo vedel resnico. Vedel je, da ni sam uporabil strupa, torej je lahko uganil, da je samo Marga to storila. Spoznal je, da je Marga vedela, že dolgo vse vedela. Čeprav je vedel, ni izpogovoril, je ni izdal, ker jo je ljubil. Obtožbo je sprejel kot kazenski, ker je Margi uničil srečo. Vendar — Marga je bila morilka, ona je ukrenila tako, da je padel nanj ves sum. Spoznal je nizkotnost njenega maščevanja. Zato ni maral nikdar vec z njo govoriti, niti je ni pogledal v obraz, ko se je pojavila na sodišču. Mislim, da sem s tem povedal vse.

Evica je vstala in se opotekla po sobi. Rommy jo je prijel.

— Ne boj se, Evica, nihče ne bo tega izvedel. To naj ostane samo med nami, kajne, Bert?

— Gotovo, odvrne resno Bert in stopi k oknu. Zunaj je bila krasna pomladna noč. Na zemljo je rosil blažen mir. Gospod King je streljal v temo in se ni ganil.

— Rommy, pojdi, pusti me! — vzdihne Evica. — Jaz sem Marginja sestra. — Marga je bila...

— Evica, če misliš, da bi utegnil biti tak ničvrednež, potem Evica, zaslubiš, da te nabijem. Ti, moja uboga deklica! Nič ne maraj! Marga je bila bolna. Ni vedela kaj

počne. — Vstal je, naglo potegnil Evico k sebi in poljubil solze, ki so polzele po njenih licih.

— Evica moja!

— Rommy!

Diskretno je Bert King zapustil sobo.

Še isti dan je Bert vzel slovo in odpotoval iz Browna.

Konec.

Za zdravje nog

Zdrave, negovane noge so zmerom lepe. Ali so malo predebe ali prevelike, ni tako važno. Lepo in prožno hojo ima lahko tista ženska, ki ima zdrave noge.

Predvsem mora gospodinja malo bolj čuvati svoje noge. Domač pregovor pravi: »Kdor nima v glavi, ima v petah!« In kolikokrat mora gospodinja zaradi raztresenosti ali pozabljivosti napraviti mnogo nepotrebnih korakov. Kadar gremo v mesto nakupovan, si že doma napišimo na listek vse, kar potrebujemo, da nam ne bo treba še v drugič ali tretjič z doma. Gospodinjsko delo si uredimo tako, da čim bolj varujemo noge, Gospodinja! Ali si res prepričana, da bo perilo slabše zlikano, če ga sede zlikat? Ali bo krompir manj okusen, če ga sede olupiš? Ali bo posoda manj čista, če jo sede umiješ? Ne, nikakor ne!

Privadi se torej večino gospodinjskih del opravljati sede! Blagodejni učinek se bo kmalu pokazal. Noge zvečer ne bodo več takoj nabrekle, podplatili te ne bodo več pekli, mišičevje v mečah in stegnih te ne bo več takoj bolelo.

Bolnim in občutljivim nogam prvočim primerno nego. Vsak večer si jih umijmo. Okopljimo jih najprej v topli vodi, potem jih pa vtaknimo še za dve minute v mrzlo ali vsaj ohlajeno vodo. Izvrstni dodatki k nožni kopeli so: kis, sol (morska ali živinska), boraks, odcedek hranstove skorje ali kamiličnega čaja. V drogerijah dobimo tudi razne tablete, ki prav tako poživljajo. Po kopeli si noge dobro obrišimo s frotirko ali pa z raskravo plateno brisačo. Poletje jih natrimo z alkoholom. Masirajmo jih od spodaj navzgor do kolen. Ko ležemo, jih podložimo z blazino, tako da ležijo za kakih 20 cm više, kar drugo telo.

Ženska, ki jo bolijo noge, pa ne ve zakaj, naj gre k zdravniku, najbolje k ortopedu. Mor-

da ima ploščato nogo ali kako drugo napako, ki se da odpraviti s primernim vložkom. Galoš in snežek ne smemo imeti ves dan na nogah, ker ne propuščajo zraka. Noga se spoti, nabrekne in se hitro utruji. Potrebuje zdravimo s kopelmi, ki jim dodamo obilo kisa. Razen tega si večkrat natrimo noge s špiritom in našimo med prste riževe moke ali pa navadnega otroškega pudra. Noge si moramo v tem primeru vsak dan po dvakrat obutev.

Poklicne žene, ki morajo biti vse dan na nogah, na primer natakarice, prodajalke, asistentke itd., naj po dvakrat na dan premenjajo obutev.

Kako odvadimo otroka laži

Otrok po naravi ni laživ. Lagati se navadi šele od starejših otrok ali pa od odraslih. Ljudje rabimo v vsakdanju življenju vse polno konvencionalnih laži (laskanje in pretiravanje). otrok to hitro opazi in kmalu bo tudi sam pričel lagati. Nekateri otroci postanejo sčasoma pravi mojstri v laganju. Tak otrok je staršem velika nadloga in marsikatera mati ne ve, kako naj ga navadi resnicoljubnosti. Najboljše sredstvo je, da otrok iz ust staršev nikoli ne sliši laži. otrok izprašuje stvari, ki mu jih ne moreš razložiti, povije, da tega ne veš, ali pa mu razloži tako enostavno, da bo mogel razumeti. otroka moramo poučiti o negativnih posledicah laži in mu na primerih iz življenja dokazati vso nizkotnost neodkritih ljudi. Povedati mu moramo, da ima lažkatke noge in da lažnica vedno čaka osramočenje. Takemu človeku nihče več ne zaupa.

Otroci največkrat lažejo, da se izognijo kazni. Ko se prepriča, da se je otrok zlagal, mu najprej z besedami dokaži, da veš za to in ga pripravi, da ti bo povedal resnico. otrok naj spozna, da si z lažjo ne more pomagati.

Mnogi otroci lažejo tudi iz komodnosti. Vprašaš ga n. pr.

če je napisal nalogo, pa ti odgovori, da že davno. Ko pogledaš zvezek, vidiš, da nalože ni. Takega otroka osramoti, kajti otroci te vrste so navadno tudi bahači.

Nekateri otroci lažejo iz zadrege, potem pa sami takoj priznajo, da so se zlagali, čeprav jim v pravem trenutku resnica kar noče iz ust. Takega otroka moraš navaditi, da ti bo svoje prestopke sam povедal, ne da bi ga vprašala. Temu vzameš možnost, da bi se v zadregi pred vprašanjem zlagal. Kadar otrok sam prizna slaba dejanja, ga raje ne kaznui. Spozna naj, da si z resnico lahko samo koristi, z lažjo pa škoduji.

Najboljše sredstvo proti lažnosti je, da otroka strogo nadzoruješ in mu ne daš priložnosti, da bi se zlagal. Če si kdaj v dvomu ali otroku laže ali ne, se prej doobra prepričaj, da ga ne bo kaznavala po krvici. Trdrovratnih lažnivcev nikar preveč ne izprašuj. Selekto ti je vse jasno, kako je s stvarjo, dokaži otroku laž, da ne bo mogel olepšavati svoje dejanja. Čim bo otrok izprevidel, da izveš resnico drugod, bo opustil laž, ker bo spoznal, da mu ne pomagajo. Če poizvedeš površno, si bo trdrovratne znal pomagati z novo lažjo in bo lagal tako prepričevalno, da te bo res premotil.

Skodljiva je tudi pretirana nezaupljivost do mladega lažnca, ker mu s tem otežkočini poglobljanje. V takem primeru si bo otrok mislil: saj je vseeno ali govorim resnico ali laž, ker mi nič ne verjamemo. Zato moramo biti vedno zelo previdni. Najmanjša napaka nam lahko pokvari uspeh.

Primeri modeli za naše dijake

Kuharski recepti

Cešpljevo sladko. Zrele češplje olupi in daj v vodo. Potem jim pazljivo odstrani koščice. Stehtaj toliko sladkorja, kolikor tehtajo češplje in ga polj z vodo. (Za 1 1/2 kg sladkorja 1 l vode). Prideni vanilijo in kuhaj, da se potegne. Ugasji peščico živega apna in ga razreči z vodo. Ko se ustoji, odlij tekočino in položi vanjo češplje za 15–20 minut. Nato jih prav dobro operti v več vodah. Ko so popolnoma čiste,

jih daj v sladkor. Kuhaj toliko časa, da postane sladkor zopet gostejš. Ko so kuhane, prideni na kolesca zrezano limono, kuhaj jih še 5 minut, pokrij in daj hladne v steklenico ter dobro zavezši.

Jabolčna marmelada. Dobro zrela jabolka operi, izreži peščice ter razreži vsako na štiri dele. Skuhaj jih v sopari in ko so zmeščana jih pretlači. Nato stehtaj sok ter skuhanj na vsak kilogram soka 60–70 dkg sladkorja, politega s 1/4 litra vode, da bo prav gost, deni vanj sok ter ga skuhanj in shrami v kozarce. Lahko pridene malo limonine lupine in cimetja.

Dobro zrelo zarjavele predmete, ki pa jih ne moremo namakati v prej označeni tekočini, drgnemo s sledenem zmesejo: na 1 liter vodené solne kislino 30 g glavberjeve ali grenke soli in 15 g čilskega solitra primešamo nekaj drobnega peska. Nato predmet temeljito izperemo in osušimo.

Zarjavele matice vijakov omečamo s ceresinovim ali terpentinovim oljem; petrolejnim in vredno obrišemo z jelenovo kožico ali staro rokačico.

Okenške šipe napravimo neprizorne, če jih prepleskamo z razredčenim vodnim steklom, ki mu primešamo cinkovega belila. Ta prevleka je zelo trpežna.

Okna očistimo pozimi, ko rada zmrznenjo, tako da jih zdrgnemo z volneno kropo, povajljano v suhem plavilu. Tudi znamenje šipe postanete s takim snaženjem zopet svetle.

Duh po naftalnu hitreje odstranimo iz oblike, če jih razobesimo v toplo sobo, ker to pada naftaln omečka.

Kovček dobro napolnimo, če izrežemo iz močne lepenke dva takoj velika pravokotnika, kot je notranja mera kovčka. Nekako 10 cm od roba vrezimo na podolžni strani na vsakem kosu po 2 luknji, skozi kateri potegnemo močan, ne predebel trak, tako da sta oba kosa zvezana. Na spodnjem lepenku zložimo vso obliko, položimo na vrhu še drugo lepenko in zvezemo. Tako so oblike ločene od ostale vsebine v kovčku. Obleka se ne premakne, tudi če kovček obrnemo ali postavimo pokonci. Iz kovčka vzememo lahko tudi druge stvari, ki so na dnu, ne da bi oblike pomečkali.

Rjo odstranimo z večjih žlezelnih delov in pločevine, ako jih pustimo nekaj časa v posodi, v katero smo naliili 10 do 15% raztopino žveplene kislinske. Nato izperemo predmete

enaki plošči. Prvo položi na pločevino, potresi po njej pripravljena jabolka poi prsta da bele in pokrij z drugo ploščo. Pomaži z jajcem in speci. Pečene zreži na poljubne kose in jih potresi s sladkorjem. Da testo laže dvigneš, ga navij na valjar in odvijaj nad pločevino.

Jabolčni želé. Dozorela, a še zelenje jabolka operi, razreži na krhličke, muho in pecelj pa odstrani. V dobro pološčenj kozicci jih zaliž z vodo, da so skoraj pokriti, in počasi kuhanj, da se zmeščajo, a ne razkuhajo. Potem jih precedi na platnenem, na nogah narobe obrenjenega stola, privezanem prtiču. Sok naj odteče, ne da bi kaj stiskala. Zmeri sok in vzemi za 1 1/2 kg sladkorja, polj ga s 1/4 l vode, nato pa na naj vre ter postane bel in gost kakor kaša. Nato odmakni in vlij vanj sok in točka časa mešaj, da se sladkor nikjer ne drži posode. All pa daj sladkor kar v sok, prideni limonine kozice, potem pa počasi kozicco na zelo vrč prostor, da hitro vre, medtem pobiraj pene. Vre naj toliko časa, da se kapljica, ki obvisi na kuhalnicu, alko do dvigneš, gosto potegne in pusti, da se shlašči.

Cišenje emajlirane posode. Mnogi drgnejo emajlirano posodo s pšenkoi, kar povzroča, da se emajl kvari in postane hravap. Taki posodi škoduje tudi močna razstopina kamele sode in solna kislina. Najbolje je, če emajlirano posodo očistimo z ostro ščetko in milnico.

Jabolčne plošče. Nasragaj nekaj olupljenih jabolk na rezance ali liste. Dodaj jim sladkorja, malo cimeta, drobtin, rozin, pinjol in limoninol olupkov in dobro premešaj. Za nožev rob na debelo zvaljano masleno testo prerez v dve

Kozmetika

Nekaj o negi čela

Lepo, vredno čelo da človeku dosegle vidne uspehe, le poziti moramo, da čela tudi čez dan ne bomo brez potrebe gubale.

*
Dapisujte v „Glas Gorenjske“

Za kratek čas

Žena: »Je kaj hudega?«

Zdravnik: »Ne vem, draga gospa ali gre za ekcem ali je za mušji roj.«

Žena: »Jojmena, gospod doktor, kaj bom počela? Je res ta kudo?«